

Ольга МАТЕРИНСЬКА,

канд. екон. наук, доцент, доцентка кафедри фундаментальних

і приватно-правових дисциплін

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

ORCID 0000-0001-5966-7676

olga.materynska@gmail.com

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК СОЦІАЛЬНОГО КОМПЛАЄНСУ ТА КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ ЯК ФАКТОР ПОКРАЩЕННЯ РЕПУТАЦІЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

Актуальність. В умовах зростаючих вимог суспільства та регуляторних органів до соціальної відповідальності бізнесу, а також в контексті євроінтеграційних прагнень України, дослідження взаємозв'язку соціального комплаєнсу та корпоративної культури як ключового фактора покращення репутації організації є особливо актуальним у 2025 році. Розуміння цієї синергії є критично важливим для забезпечення сталого розвитку та підвищення конкурентоздатності українських компаній в умовах економічної нестабільності та триваючої адаптації до європейських стандартів.

Результати дослідження. У сучасному бізнес-середовищі, що характеризується зростаючою складністю регуляторних вимог та підвищеною увагою суспільства до соціальної відповідальності, взаємозв'язок між соціальним комплаєнсом та корпоративною культурою набуває особливої актуальності. Питання соціального комплаєнсу в Україні підіймається з особливою гостротою у 2025 році з кількох взаємопов'язаних причин, що відображають як внутрішні трансформації, так і зовнішні впливи. По-перше, Україна активно прагне до відповідності європейським стандартам у різних сферах, включаючи трудове законодавство, охорону праці, екологічну відповідальність та права людини. По-друге, інвестори, споживачі, громадські організації та навіть самі працівники дедалі більше уваги приділяють соціальній відповідальності компаній. По-третє, бізнес в Україні стикається з необхідністю забезпечення безпечних умов праці в умовах воєнних ризиків, підтримки працівників, які можуть бути внутрішньо переміщеними особами або постраждалими від конфлікту, а також дотримання етичних норм ведення бізнесу в кризових обставинах. Окрім того, з'являються нові інструменти для моніторингу умов праці, відстеження ланцюгів постачання та забезпечення прозорості соціальних аспектів діяльності компаній.

Як показують дослідження PwC «Комплаєнс - Глобальне дослідження 2025» [1], 85% респондентів відзначили ускладнення вимог у сфері комплаєнсу протягом останніх трьох років. В Україні, як зазначає [2], ключовими тенденціями є підвищення прозорості та підзвітності, впровадження принципів ESG, розробка регламенту щодо штучного інтелекту, посилення інституту викривачів та захисту конфіденційності даних. Ці тенденції безпосередньо впливають на формування корпоративної культури, адже соціальний комплаєнс перестає бути формальною вимогою, а стає невід'ємною частиною етичного ведення бізнесу.

Попри зростаючий інтерес науковців до комплаєнсу та корпоративної соціальної відповідальності, взаємодія соціального комплаєнсу та корпоративної культури як потужного інструменту для зміцнення репутації компанії потребує глибшого вивчення. Це питання є особливо актуальним для українського бізнесу 2025 року, який функціонує в умовах адаптації до європейських норм, економічних коливань та підвищеної уваги до соціальної відповідальності. Розуміння того, як формальні вимоги соціального комплаєнсу переплітаються з неформальними цінностями корпоративної культури та як ця синергія впливає на імідж компанії, є ключовим для забезпечення її стійкості та конкурентоздатності на ринку.

Цікавим прикладом є нещодавня перемога Департаменту з управління ризиками Українського Червоного Хреста у престижній міжнародній премії «Комплаєнс-програма року» від Compliance Week 2025 [3]. Створення повноцінної комплаєнс-програми «з нуля» в умовах повномасштабної війни є яскравим свідченням того, що соціальний комплаєнс та етичні стандарти залишаються пріоритетом навіть у найскладніших обставинах, формуючи довіру та підтримуючи репутацію організації. Цей приклад підкреслює, що соціальний комплаєнс не є окремою, ізольованою функцією, а глибоко інтегрований з корпоративною культурою організації. Саме етичні цінності та принципи, що лежать в основі корпоративної культури, визначають готовність та здатність компанії впроваджувати та підтримувати ефективні комплаєнс-програми, навіть у кризових ситуаціях. У свою чергу, успішне функціонування соціального комплаєнсу підсилює ці етичні цінності, формуючи культуру доброчесності та відповідальності, яка стає міцним фундаментом для довіри та позитивної репутації.

Варто відзначити кілька ключових аспектів, що безпосередньо впливають на формування корпоративної культури та репутацію. По-перше, підвищення прозорості та підзвітності, як підкреслюють експерти (посилання на текст), стає не просто вимогою регуляторних органів, а й очікуванням суспільства. Компанії, які демонструють

відкритість у питаннях бенефіціарної власності, ланцюгів постачання, антикорупційної діяльності та дотримання санкційного законодавства, формують імідж надійного та відповідального партнера. Впровадження відповідних комплаєнс-процедур, у свою чергу, сприяє розвитку культури чесності та відкритості всередині організації.

По-друге, впровадження та дотримання принципів ESG стає невід'ємною частиною стратегії сталого розвитку українського бізнесу, особливо в контексті євроінтеграції, оскільки інтеграція ESG-критеріїв у комплаєнс-політики компаній сприяє не лише мінімізації екологічних та соціальних ризиків, але й формує позитивний імідж організації, яка піклується про навколишнє середовище та суспільство. Корпоративна культура, що підтримує принципи ESG, підвищує привабливість компанії для інвесторів, клієнтів та співробітників.

По-третє, важливим трендом сучасності є розробка регламенту щодо використання штучного інтелекту (AI). Хоча це питання перебуває на початковому етапі регулювання в Україні, світовий досвід, зокрема прийняття Закону про штучний інтелект в ЄС, свідчить про необхідність встановлення етичних та безпекових стандартів використання AI в бізнес-процесах. Компанії, які завчасно розробляють відповідні комплаєнс-процедури та впроваджують культуру відповідального використання новітніх технологій, отримують конкурентну перевагу та зміцнюють свою репутацію як інноваційних та етичних гравців ринку.

Крім того, посилення інституту викривачів та захисту конфіденційності даних є важливими аспектами розвитку соціального комплаєнсу в Україні. Створення безпечних та конфіденційних каналів для повідомлення про неетичну поведінку та забезпечення надійного захисту персональних даних сприяють формуванню культури довіри та відкритості всередині організації, а також демонструють відповідальне ставлення компанії до своїх працівників та клієнтів, що позитивно впливає на її репутацію.

Особливої уваги потребує питання залученості працівників у процеси комплаєнсу та формування корпоративної культури, що є ключовим фактором успіху. Створення атмосфери прозорості, чесності та відкритого спілкування, де кожен співробітник відчуває свою відповідальність за дотримання етичних норм та принципів комплаєнсу, дозволяє формувати сильну корпоративну культуру та підносити компанію на новий рівень.

Висновок. Таким чином, в умовах України 2025 року, де євроінтеграційні прагнення, суспільний запит на відповідальність та виклики воєнного часу переплітаються з технологічним прогресом, соціальний комплаєнс та корпоративна культура виступають нерозривними елементами у процесі покращення репутації організації. Від прозорості та

ESG-принципів до етичного використання штучного інтелекту, захисту викривачів та залученості працівників – кожна з цих тенденцій підкреслює необхідність інтегрованого підходу, де формальні комплаєнс-процедури підкріплюються глибоко вкоріненими етичними цінностями, формуючи таким чином міцний фундамент для довіри, сталого розвитку та конкурентоздатності українських компаній на національному та міжнародному рівнях.

Список використаних джерел

1. Час діяти швидше: Як перезапустити комплаєнс, щоб прискорити процеси та подолати перешкоди URL: <https://www.pwc.com/ua/uk/survey/2025/komplaiens-2025.html> (дата звернення: 03.05.2025)
2. Тенденції комплаєнсу 2025 року: як компанії не втратити і залишитися попереду. URL: https://biz.ligazakon.net/analitics/233025_tendents-komplansu-2025-roku-yak-kompan-ne-vtratiti--zalishitisya-poperedu (дата звернення: 04.05.2025)
3. Стали переможцем престижної міжнародної премії «Комплаєнс-програма року» від COMPLIANCE WEEK 2025 URL: <https://redcross.org.ua/news/2025/05/111895/> (дата звернення: 05.05.2025)